

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги

Республика таълим маркази

**Айрим фанлар чуқур ўрганиладиган давлат
ихтисослаштирилган умумтаълим
муассасаларининг 3-4-синфлари учун
Ўқиш фанидан 0,5 соатга
қисқартирилган**

Ўқув дастури

ТОШКЕНТ-2015 йил

Ўқиш фанидан 0,5 соатга қисқарган ўқув дастури
3- СИНФ
Синфда, синфдан ташқари ўқиш ва нутқ ўстириш
(153 соат)

Ўқиш мавзулари:

Она битта, Ватан ягона (17 соат)

Бу бўлимда ўқувчиларга Ўзбекистон Республикасининг мустақил мамлакат эканлиги, юртимизда сўнгги йилларда амалга оширилган бунёдкорлик ишлари ҳақида тушунча берилади. Ҳар бир киши ўзи туғилиб ўсган она – Ватанини севиши, она тилини кадрлаши, озод мамлакатнинг чин фарзанди бўлиши, юрт фаровонлиги, халқ ҳаёти ва меҳнати, фидойи замондошларимиз ҳақидаги бадиий асарлар берилган.

Халқ оғзаки ижоди (16 соат)

Бу бўлимда халқ оғзаки ижодига оид кўшиқ, эртак, масал, мақол, топишмоқлар киритилган. Улар орқали ўқувчиларга халқнинг орзу – умидлари, дўстлик, аҳиллик, ватанпарварлик, меҳнатсеварлик, ҳалоллик, фазилатлари улуғланиши, салбий хислатларнинг қораланиши уқтирилади.

Куз манзараси ва меҳнат (12 соат)

Мазкур бўлимда юртимизнинг ўзига хос кузги табиат манзараси, кишилар меҳнати, меҳнат туфайли шаҳар-қишлоқларнинг обод бўлиши, меҳнат завқи, миллий урф-одатларимиз, шеър, ҳикоя, ривоятлар акс эттирилган.

Ўтмишни ўрганиш – бурчимиз (12 соат)

Бўлимда она Ватанимизнинг буюк ўтмиши, аجدодларимизнинг Ватан ва халқ учун жон фидо қилганликлари ҳақидаги адабий – бадиий асарлар: шеър, ҳикоя, эртак ва афсоналар киритилган.

Кумуш қиш (8 соат)

Ушбу бўлимдан қиш манзараси, табиати, ҳайвонларнинг қишки ҳаёти, кишилар меҳнати, болаларнинг қишки ўйинлари, янги йил байрами ҳақидаги адабий – бадиий асарлар ўрин олган.

Ватан ҳимоячилари (4 соат)

Бўлимга шоир ва ёзувчиларнинг истиқлол, ватанимиз ҳимоячиларининг ватан олдидаги ўз бурчларини қандай ўтаётганликлари, она юртга бўлган тенгсиз садоқатлари, Қуролли кучлар сафида ҳарбий хизматни ўташ ҳар бир ўғил боланинг юксак йигитлик бурчи эканлиги ҳақидаги адабий –

бадий асарлар киритилган.

Орзулар қанотида (8 соат)

Бўлимда ўзбек шоир ва ёзувчиларининг кичик ёшдаги тенгқурлар ҳаёти, уларнинг қизиқишлари, орзу – умидлари, дўстлиги, одоб – ахлоқи, катталар ва бири- бирларига ёрдамлари, устоз ва шогирд муносабатлари ёритилган, адабий – бадий асарлари ўрин олган.

Улуғлардан ўрганмоқ – оқиллик (17 соат)

Мазкур бўлимга ўқувчиларни ўтмишда яшаб халқи ва Ватани учун, маърифат ривожини учун хизмат қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган алломаларнинг болаликлари, болаликдаги қизиқишлари, жасоратлари, касб–ҳунар, билим эгаллаш йўлидаги саъйи-ҳаракатлари халққа кўрсатган ғамхўрликлари, юрт ободончилигидаги хизматлари тўғрисидаги фикрлар киритилган.

Келди баҳор - гулбаҳор (10 соат)

Бу бўлимда баҳор табиати, бу фаслнинг гўзаллиги, кишилар меҳнати, Наврўз байрами, баҳор фаслидаги байрамлар, инсонларининг табиат билан ўзаро муносабати, жониворларнинг ҳаёти ҳақидаги асарлар берилган.

1. Эрта баҳор. 2. Баҳор яқин. 3. Табиат билан суҳбат. 4. Бойчечак. 5. Қуёнча. 6. Байрамнинг муборак. 7. Кўклам ёмғири. 8. Варрак. 9. Қалдирғоч. 10. Наврўз – юртим байрами. 11. Юртим камоли. 12. Дарахтларни оқлаганда. 13. Лола.

Табиатни асранг ва севинг (5 соат)

Ушбу бўлимдан табиат ва унинг инсонларга хизмат қилиши, ўлкамиз табиати, она-юртимиз, унинг бойликларини асраш, ўсимликлар, дов-дарахтлар, ҳайвонот олами ва паррандаларга ғамхўрлик қилиш тўғрисидаги асарлар ўрин олган.

Гўзал фазилят – инсон ҳусни (18 соат)

Бу бўлимдан чидамли, меҳрли, ғайратли бўлиш, ота-оналар меҳнатини қадрлаш, одоб, дўстлик, аҳиллик ҳунар эгаллаш, тежамкорликнинг фойдаси ҳақидаги асарлар, ноаҳиллик, манманлик ҳамда шошқалоқликнинг ёмон оқибатларга олиб келиши ифодаланган матнлар жой олган.

9 май - Хотира ва Қадрлаш куни (4 соат)

Бу бўлимда Ўзбекистон Республикаси Президенти фармони билан 9 май-Хотира ва Қадрлаш куни деб эълон қилинганлиги, ушбу қутлуғ кунда устозлар, қариндош – уруғлар, ёлғиз қариялар ҳолидан хабар олиш, уларга уй ишларида кўмаклашиш, бетоб инсонларга беминнат ёрдам бериш, хайру саховатли бўлиш ҳақидаги адабий – бадиий асарлар берилган.

Ёз фасли – соз фасл (5 соат)

Бу бўлимда ёз манзараси, ёзнинг ноз-неъматларга бойлиги, ёзда кишиларнинг дала ва боғларда меҳнат қилиши, жониворлар, қушлар, ҳашаротлар ҳаёти болаларнинг кўнгилли дам олиши, ёзги ўйинлари ёритилган бадиий асарлар киритилган.

4 - СИНФ

Ўқиш ва нутқ ўстириш (153соат)

Синфда, синфдан ташқари ўқиш ва нутқ ўстириш

Ўқиш мавзулари:

Истиқлолим - истиқболим (4 соат)

Таниқли болалар ёзувчиларининг истиқлолга бағишланган асарлари, уларда халқимиз ҳаёти ва Ватанимиз тараққиётидаги жаҳоншумул аҳамияти акс эттирилган асарлар таҳлили. «Истиқлол фарзандимиз» мавзусида ижодий суҳбат.

Ўзбекистон - Ватаним маним (7 соат)

Ўзбекистон ва унинг вилоятлари, шаҳар ва қишлоқларида яшовчи ҳар бир киши учун Ватаннинг муқаддаслиги, юрт ободлиги, фаровонлиги халқнинг куч-қудрати, саховатпешалиги туфайли юзага келган тўкин-сочинлик тўғрисида тушунча бериш, ватаннинг ягоналиги ва унга бўлган муҳаббат туйғусини уйғотиш.

Олтин куз (6 соат)

Олтин фасл сифатида эъзозланадиган кузнинг инсон ва табиат ҳаётида тутган ўрни тўғрисида ҳикоя қилинган асарлар. Табиат кучоғига саёҳат. «Ўлкамиз (қишлоғимиз, шаҳримиз) табиати» мавзусида ижодий матн яратиш.

Маънавият — қалб қуёши (10 соат)

Инсон маънавиятини юксалтиришга, айниқса, болаларни эзгуликка муҳаббат руҳида тарбиялашга қаратилган, ахлоқ-одоб меъзонлари хусусида баҳс юритилган асарлар, уларда ахлоқ-одоб, гўзал инсоний фазилатлар тўғрисида муайян тасаввур тушунча бериш.

Халқ оғзаки ижоди (25 соат)

Халқимизнинг минг йиллар мобайнида яратган сеҳрли-фантастик эртаклари, халқ дарди, истак-хоҳиши, орзу-умидлари ифодаланган кўшиқлар, болаларнинг қувноқ ўйин-кўшиқлари, ҳозиржавоблик, топқирликни тақозо этадиган топишмоқлар, халқнинг ҳаётий хулосаси тарзида юзага келган пурҳикмат мақоллар, сеҳр-жозибага йўғрилган ривоятларни ўқиш.

Ватанимиз ўтмишидан (9 соат)

Ҳикоя, ривоят, шеър ва ҳикматларда Ватанимиз тарихи, унинг муқаддаслиги, Абу Али ибн Сино, Паҳлавон Маҳмуд, Алишер Навоий каби буюк аждодларимиз ҳаёти, халқимиз босиб ўтган машаққатли йўл тўғрисида ҳикоя қилиш.

Кумуш қиш (5 соат)

Қиш фаслида, табиатда содир бўлган ўзгаришлар, қиш завқи туйфайли тотли туйғулар ифодаланган шеър ва ҳикоялар, «Бизнинг қиш» мавзусида ижодий матн яратиш.

Нима яхшию, нима ёмон? (20 соат)

Бадий - адабий асарларда инсондаги яхши ва ёмон хулқлар, уларнинг оқибати, одамлар ўртасидаги меҳр-муҳаббат, ҳалоллик, поклик, тўғрисиўзлик, самимият тўғрисида, уларда маънавий камолот инсон хулқ-атворида акс этиши, унинг обрў-эътиборини ошириши эзгу ишларга йўналтириш, бадий асарларни ўқиш.

Ҳайвонот оламида (10 соат)

Шеър ва ҳикояларда инсонларнинг энг яқин дўсти ҳайвонларнинг ва уларнинг яшаш тарзи, ўзига хос ҳаёти, она табиат яратган мўъжиза эканлиги, одамларнинг уларга муносабатларини билиш.

Зумрад баҳор (11 соат)

Фасллар келинчаги, яшаш-яшариш фасли бўлган баҳор табиати, унинг кишилар ҳаётида тутган ўрни, дилларга берадиган завқ-шавқи, ишлар тўғрисидаги шеър ва ҳикоялар, «Ассалом, Наврўз!» мавзусида ижодий матн яратиш.

Яшасин тинчлик, бор бўлсин дўстлик (5 соат)

Ҳикоя ва шеърини асарларда инсоннинг бахт-саодати, фаровон турмуш кечириши фақат Ватаннинг куч-қудрати, она замин саховатига боғлиқ бўлиб қолмасдан, айти пайтда халқлар ўртасида тинчлик-тотувлик, дўстлик ришталари ҳақида сўз юритиш.

Аждодларимиз - фахримиз (8 соат)

Бадий – адабий асарларда халқимиз ва Ватанга шон-шухратини асрлар оша бутун жаҳонга таратиб келаётган беназир аждодларимизнинг ўз эътиқодлари йўлидаги фидойиликлари, уларда умуминсоний ва миллий ғурур тўғрисида, Тўмарис, Нажмиддин Кубро, Беруний ва бошқа ватандошларимизнинг ватан дахлсизлиги ҳамда илм маърифат йўлидаги курашлари ҳақидаги билимларга эга бўлиш.

Жаҳон болалар адабиёти (8 соат)

Жаҳон болалар адабиётининг Г.Андерсен, Ж.Свифт, ака – ука Гриммлар, Ч.Айтматов сингари намояндаларининг сеҳрли саргузаштларга бой, дунёдаги жуда кўп тилларга таржима қилиниши ва уларда болаларга хос хусусиятларнинг акс этиши.

Ёз — ўтади соз (8 соат)

Болаларнинг таътил давомида она-табиат билан яқиндан танишадиган ёз фаслининг ўзига хос хусусиятлари, кишиларнинг ёздаги меҳнатлари тасвирланган шеър ва ҳикояларни ўқиш.